

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

Factors affecting participation in educational management

of affiliated schools nakhon ratchasima primary

educational service area district office 3

สุเบญญา พานเมือง¹ กรองทิพย์ นาควิเชตร² ภัทรฤทัย ลุนสำโรง³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 2) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ศึกษาจาก คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน จำนวน 315 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดที่เป็นสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า คุณภาพเครื่องมือมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.713 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

อีเมลล์ cn.noonoey@gmail.com

² อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

อีเมลล์ krongtip.navichet@gmail.com

³ อาจารย์ประจำ หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

อีเมลล์ phdpkw@gmail.com

มากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา, การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The research purposes were: (1) to study the participation level in educational management of schools under the jurisdiction of Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 3; (2) to study the level of factors affecting participation in educational management of schools under the jurisdiction of Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 3; and (3) to study the relationship between factors affecting participation in educational management versus the participation level in educational management of schools under the jurisdiction of Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 3. The population was the Basic Education Boards of schools under the jurisdiction of Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 3; the sample group was the 315 committee members, selected by the stratified random sampling with proportion. The research instrument was the estimate rating scale questionnaire with Index of Item Objective Congruence between 0.80-1.00 and reliability 0.713. The data analysis statistics were the percentage, mean, standard deviation, and the Pearson's product moment correlation coefficient analysis.

The research findings were:

1. The participation in educational management of schools under the jurisdiction of Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 3 found the overall was at high level.
2. The factors affecting participation in educational management of schools under the jurisdiction of Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 3 found the overall was at high level.
3. The participation in educational management of schools under the jurisdiction of Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 3 had relationship with the factors affecting participation in educational management of schools at statistical significance level .05; the overall correlation coefficient level was at low level; the participation in educational management of schools with the highest correlation coefficient level was the assessment participation aspect, followed by the operations participation aspect, the planning participation aspect, and the decision-making participation aspect, respectively.

Keywords: Educational management, Basic Education Board

ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษา ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยมีการกระจายอำนาจสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น โดยให้บุคลากรในองค์กรเป็นผู้จัด และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปรึกษาหารือและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อจัดการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากร หมวด 7 เรื่องครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา กำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 15-32) ซึ่งนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องการให้มีการพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไปในทิศทางที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 และยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการ และส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา สนับสนุนผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและสาธารณชน ให้มีความรู้ความเข้าใจ สร้างความตระหนักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การกำกับดูแล ตลอดจนการมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560 : 25)

จากผลการพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ในด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษา การส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา แม้จะได้มีการออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาแล้ว แต่หน่วยปฏิบัติยังไม่มีอิสระ ไม้มีความคล่องตัวในการบริหารงานและจัดการศึกษาเท่าที่ควร ส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพบว่ามี การถ่ายโอนสถานศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว เนื่องจากนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาของรัฐ มีผลกระทบต่อ การรับนักเรียน นักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ส่วนสถานประกอบการและสถาบันต่างๆ มีส่วนร่วมจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่ยังมีสัดส่วนน้อย อีกทั้งขาดแรงจูงใจให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาและระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2554 : 13) นอกจากนี้บทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาและระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษาของทุกภาคส่วน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดให้ เข้ามาร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายตามความเหมาะสมและระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา ก็พบว่า สัดส่วนงบประมาณ ในส่วนนี้ยังมีไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนักวิจัยหลายท่าน ที่ได้

ศึกษาจนพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เป็นเรื่องของการบริจาคเงิน และวัสดุสิ่งของมีมากกว่าการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมในการวางแผน ร่วมในการปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมควบคุมตรวจสอบ ประเมินผลการดำเนินงาน ของสถานศึกษา (พิชญ์อินันท์ บุญจันทร์, 2556 : 67; สมจิตร์ จำปาสาร, 2556 : 123)

นอกจากนี้ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอาจเกิดจากทัศนคติของผู้บริหาร และครูที่มองว่าชุมชนมีความรู้ น้อย สถานศึกษาจึงไม่เอาใจใส่ที่จะถามความเห็น ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นผู้กำหนดสิ่งที่จะทำและวิธีดำเนินการเอง แล้วจึงให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม สนับสนุน การประเมินความสำเร็จในการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ลักษณะของความเป็นราชการของผู้บริหาร และครูทำให้สถานศึกษาแยกแยะจากชุมชน ผู้บริหารและครูไม่เอาใจใส่ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มากขึ้น และไม่เห็นความสำคัญของการสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน ชุมชนจึงไม่กล้าเข้ามาทำความสนิทสนมคุ้นเคยกับครู ผู้บริหารและครูจึงไม่ทราบว่าบุคคลในชุมชนใดมีความรู้ความสามารถและศักยภาพเรื่องใด การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน กับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาจึงเกิดปัญหาอุปสรรค สถานศึกษาขาดแนวความคิด ที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกับชุมชน หวังเพียงที่จะให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านทรัพยากรเพียงฝ่ายเดียว โดยสถานศึกษาไม่คิดที่จะทำในสิ่งที่จะเป็นการช่วย พัฒนาชุมชนด้านอื่นที่นอกเหนือไป จากการให้การศึกษแก่บุตรหลานของประชาชน ในชุมชน และที่สำคัญคือผู้บริหารสถานศึกษาทำงานโดยยึดความคิดของตนเองเป็นหลัก ชุมชนจึงไม่กล้าเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มศักยภาพ ชุมชนรู้สึกว่าการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียว การมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อโรงเรียนจึงเป็นการเข้ามาเกี่ยวข้องและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเท่านั้น การจัดการศึกษาในชุมชนจึงไม่สามารถสนองความต้องการของชุมชนได้แม้ว่าจะมีความพยายามที่จะให้โรงเรียนและชุมชน มีส่วนร่วมกันในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ในทางปฏิบัติยังคงมีปัญหาเพราะชุมชน ยังมีแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมกันในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน (ปารณทัตต์ แสนวิเศษ, 2555 : 56)

อย่างไรก็ตาม ยังมีโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน จำเป็นต้องมีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19 ที่นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ต้องเปลี่ยนวิถีชีวิตใหม่ ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาในโรงเรียน จึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนที่จะนำไปพัฒนา ปรับปรุง บทบาทหน้าที่ของบุคคล หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

14 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานแบบ Online

2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยคณะกรรมการสถานศึกษา ปัจจัยโรงเรียน ปัจจัยผู้บริหาร ปัจจัยครูและปัจจัย ชุมชนส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เป็นการศึกษาการเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในด้านการรับรู้ การปฏิบัติ การคิดและการตัดสินใจรวมทั้ง การรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งทางตรงและทางอ้อมของบุคคล หรือคณะบุคคลในองค์กรใด องค์กรหนึ่งเป็นไปอย่างมีอิทธิพลเสมอภาค มิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วม ด้วยแท้จริงยิ่งขึ้น เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมขององค์กรนั้นๆ เพื่อบรรลุความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และการมีส่วนร่วมจะทำให้บุคคลมีความผูกพันต่อกิจกรรม และต่อองค์กรในที่สุด การเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ โดยมุ่งเน้นไปที่ ศรีพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ในด้านการตัดสินใจของการกำหนดนโยบายการวางแผนปฏิบัติตามการสนับสนุน กิจกรรมต่าง ๆ การแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ดังนั้นการมีส่วนร่วมในความหมายนี้ จึงเป็นการกำหนดเป้าหมายที่ประชาชนมีบทบาทมากขึ้นถึงขั้นเป็นผู้นำของการพัฒนา โดยจะเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผน และการปฏิบัติตามแผนเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาของสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการ ปลดปล่อยประชาชนให้หลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนา แต่กลายเป็นผู้กระทำ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงและการเข้าสู่ภาวะทันสมัย เพราะการมีส่วนร่วมเป็นการแสดงออกซึ่งเสรีภาพในการปฏิบัติตามนโยบายของตนเอง การมีส่วนร่วมเป็นการส่งเสริม หรือเปิดโอกาสให้บุคลากร กลุ่มบุคคล หรือหน่วยงานทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐ เอกชน องค์กรต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบในการดำเนิน กิจกรรมต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นั้น สามารถบรรลุ เป้าหมายของงานหรือองค์กร อย่างมีประสิทธิภาพโดยปราศจากการบังคับ ความสำคัญของการมีส่วนร่วมเป็นการ เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนิน กิจกรรม เริ่มตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมแก้ปัญหา ก่อให้เกิดความเกี่ยวข้องกัน นำไปสู่ความผูกพันกับงาน กับองค์กร ส่งผลถึงคุณภาพของงาน เป็นที่ยอมรับของทุกคน ที่มีส่วนร่วม ส่วนปัจจัยชุมชนที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา คือ ชุมชนมีความศรัทธาต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา รู้สึกผูกพันและส่งบุตร หลานให้เข้ามาเรียน ชุมชนยอมรับผู้บริหารสถานศึกษา มีความคาดหวังต่อโรงเรียน และมีความรู้ที่ถือว่าโรงเรียนเป็นของชุมชน ซึ่งมี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1)

ความศรัทธาของชุมชนต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 2) ชุมชนรู้สึกผูกพันและส่งบุตรหลานให้เข้ามาเรียน 3) ชุมชนยอมรับผู้บริหารสถานศึกษา 4) ชุมชนมีความคาดหวังต่อโรงเรียนและมีความรู้สึกที่ว่า โรงเรียนเป็นของชุมชน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาตัวแปรอิสระ ได้แก่ โรงเรียน คุณลักษณะของผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ความรู้ความเข้าใจ ในการจัดการศึกษา สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกโรงเรียน สภาพแวดล้อมของชุมชน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่วนตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยคณะกรรมการ สถานศึกษา ปัจจัยโรงเรียน ปัจจัยผู้บริหารโรงเรียน ปัจจัยครูในโรงเรียน และปัจจัยชุมชน และตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วม ในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 1,749 คน (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3, 2563)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ปีการศึกษา 2563 รวมทั้งสิ้น 315 คน โดยการกำหนดกลุ่ม ตัวอย่างตามตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607-610, อ้างถึงใน เพ็ญแข แสงแก้ว, 2541 : 60-61) และนำไปสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิชนิดที่เป็นสัดส่วน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยผู้วิจัย ได้กำหนดโครงสร้าง ของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมี ส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล ซึ่งลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ (บุญชม ศรี สะอาด, 2545 : 102-103)

14 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานแบบ Online

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยคณะกรรมการสถานศึกษา 2) ปัจจัยโรงเรียน 3) ปัจจัยผู้บริหาร 4) ปัจจัยครู 5) ปัจจัยชุมชน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 102-103)

การประเมินผล เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนค่าเฉลี่ย ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเป็นช่วงคะแนน 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา และแนวความคิด จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นหลักและประเด็นย่อยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระ ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย

3.2 ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบแนวคิด ของการวิจัย

3.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา สาระสำคัญให้สอดคล้อง กับจุดประสงค์และนิยามศัพท์ แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

3.5 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นพร้อมแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษา พิจารณาแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวนภาษา

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามฉบับร่างมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of item Objective Congruence) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551 : 55-56) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

3.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความตรงตามเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับคณะกรรมการสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 คน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

3.7 นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach โดยมีความเที่ยงเท่ากับ 0.713

3.8 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาตรวจแก้ไข ปรับปรุงให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

3.9 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสอบถาม ไปเก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

4. การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

4.2 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด

4.3 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยไปยังผู้อำนวยการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 พร้อมด้วยแบบสอบถาม สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษา แบบของเปล่าติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

4.4 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามตามที่ได้รับกลับคืนทางไปรษณีย์ กรณีที่ยังไม่ได้ รับแบบสอบถามคืนตามที่กำหนด ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการ วิเคราะห์ข้อมูลในลำดับต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเป็นช่วงคะแนน 5 ระดับ (บุญชุม ศรีสะอาด, 2545 : 103) ดังนี้

4.51-5.00	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มากที่สุด
3.51-4.50	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาก
2.51-3.50	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ปานกลาง
1.51-2.50	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา น้อย
1.00-1.50	หมายถึง	ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา น้อยที่สุด

5.2 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผล ต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ใช้สถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product marrient correlation) ซึ่งเกณฑ์การแปลผลความสัมพันธ์แบ่งเป็น 5 ระดับ (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551 : 78-79) ดังนี้

14 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานแบบ Online

.80 ขึ้นไป	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง
.60 - .79	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง
.40 - .59	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง
.20 - .39	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ
ต่ำกว่า .20	หมายความว่า	มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วม ในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 2 ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน (X_1)	3.91	0.69	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (X_2)	4.01	0.69	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (X_3)	3.97	0.70	มาก
4. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (X_4)	3.97	0.69	มาก
5. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (X_5)	3.98	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย (X รวม)	3.97	0.69	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ใน ระดับมากทุกด้าน โดยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.70) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.70) และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.69) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ตามลำดับ ส่วนด้านการมี ส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.69)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ปัจจัยคณะกรรมการสถานศึกษา (Y_1)	4.01	0.70	มาก
2. ปัจจัยโรงเรียน (Y_1)	3.99	0.71	มาก
3. ปัจจัยผู้บริหาร (Y_2)	3.96	0.70	มาก
4. ปัจจัยครู (Y_3)	4.02	0.71	มาก
5. ปัจจัยชุมชน (Y_4)	4.14	0.70	มาก
รวมเฉลี่ย (Y รวม)	4.02	0.70	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.70) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยปัจจัยชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.70) รองลงมา ด้านปัจจัยครู ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.70) ด้านปัจจัยคณะกรรมการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.71) ด้านปัจจัยโรงเรียน ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.70) และด้านปัจจัยโรงเรียน ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.71) ส่วนปัจจัยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.70)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

ตัวแปร (x)	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5	y
การมีส่วนร่วมในวางแผน (x_1)	1.000					
การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (x_2)	0.492**	1.000				
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (x_3)	0.092	0.086	1.000			
การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (x_4)	0.013	-0.016	0.383**	1.000		
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (x_5)	-0.036	-0.023	0.099	0.234**	1.000	
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (y)	-0.015	0.013	-0.050	-0.061	0.131*	1.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยปัจจัยที่ค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

สรุปผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ตามลำดับ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุก ด้าน โดยปัจจัยชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านปัจจัยครู ด้านปัจจัยคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านปัจจัยโรงเรียน และด้านปัจจัยโรงเรียน ส่วนปัจจัยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย

3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 มีความสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยมีค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วม ในวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

อภิปรายผล

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มี ค่าเฉลี่ยเท่ากัน ตามลำดับ ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีค่าเฉลี่ยระดับสุดท้าย ทั้งนี้เนื่องจากได้รับความ ร่วมมือที่ดีจากคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ปกครองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา โดยมุ่งมั่น พัฒนาในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553) ที่เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับแนวคิดของ กฤษณ์ คงสิม (2556 : 10) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของบุคคลหลายๆ คนที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการวางแผน การดำเนินงานตามแผนและการประเมินผล เพื่อให้งานบรรลุ จุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ ซึ่ง บุคคลเหล่านั้นเกิดความรู้สึกร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมกันแก้ปัญหา

14 พฤษภาคม พ.ศ. 2565 เข้าร่วมประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานแบบ Online

2. ปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านปัจจัย ครู ด้านปัจจัยคณะกรรมการสถานศึกษา ด้านปัจจัยโรงเรียน และด้านปัจจัยโรงเรียน ส่วนปัจจัยผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากทุกปัจจัยมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทั้งชุมชน ครู คณะกรรมการสถานศึกษา เพราะทุกฝ่ายต้องช่วยกันส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และเกิดประสิทธิภาพ พร้อมทั้งผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีภาวะผู้นำต่อการเปลี่ยนแปลง และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาในเชิงบวก มีการจัดโครงสร้างการบริหารเป็นระบบชัดเจน ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างตั้งใจและรับผิดชอบ และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามเวลากำหนดสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปา รณทัตต์ แสนวิเศษ (2555) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา: การสร้างทฤษฎีจากฐานราก ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยปัจจัยและเงื่อนไขภายในโรงเรียนเรียน ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งตัวชี้วัดที่สำคัญสำหรับปัจจัยด้านนี้คือโรงเรียนให้เกียรติและกำลังใจ แก่ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยและเงื่อนไขภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านชุมชน ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านทรัพยากรและสภาพแวดล้อมในชุมชน ปัจจัยด้านสื่อ และเทคโนโลยี ปัจจัยที่เกิดจากข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คน คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) สำนักพัฒนาระบบ บริหารงานบุคคล และนิติกร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ที่เสนอว่า วิสัยทัศน์มีความสำคัญหลายประการ เช่น ช่วยกำหนดทิศทางที่จะดำเนินชีวิตหรือกิจกรรม องค์กร โดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน ช่วยให้สมาชิกทุกคนรู้ว่า แต่ละคนมีความสำคัญ ต่อการมุ่งไปสู่จุดหมายปลายทาง และรู้ว่าทำอะไร (What) ทำไมต้องทำ (Why) ทำอย่างไร (How) และทำเมื่อใด (When) ช่วยกระตุ้นให้สมาชิกทุกคนมีความรู้สึกร่าเริง มีความผูกพัน มุ่งมั่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ทำท่าย เกิดความหมายในชีวิตการทำงาน มีการทำงาน และมีชีวิตอยู่อย่างมีเป้าหมายด้วยความภูมิใจ และทุ่มเทเพื่อคุณภาพของผลงานที่ปฏิบัติ และช่วยกำหนดมาตรฐานของชีวิต องค์กร และสังคมที่แสดงถึงการมีชีวิตที่มีคุณภาพ องค์กร ที่มีคุณภาพ และสังคมที่เจริญก้าวหน้ามีความเป็นเลิศในทุกด้าน

3. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่ส่งผลการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในวางแผน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คือตัวแทนของประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในหมู่บ้าน ชุมชน ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในชุมชน บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำกับ และส่งเสริม

สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ ถวิล อรัญเวศ (2560) ที่เสนอแนวคิด ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการกำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาอันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ต้องการให้ประชาชน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูบุคลากรทางการศึกษา อย่างแท้จริงในลักษณะเป็นเจ้าของหรือหุ้นส่วนของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) ปัจจัยด้านผู้บริหาร ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตลอดกระบวนการ ไม่ว่าจะเป็นในช่วงเริ่มต้น หรือการตัดสินใจในช่วงวางแผนหรือการตัดสินใจในช่วงปฏิบัติตามแผน เป็นต้น

(2) ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านการบริหารในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม หรือตามลักษณะของกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรศึกษาปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

(2) ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

(3) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 3 ในกลุ่มตัวแปรอื่นๆ เช่น ปัจจัย ผลงานสถานศึกษา ปัจจัยภายในบุคคลปัจจัยภายนอก ปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน ปัจจัยการเมือง ปัจจัยงบประมาณ ปัจจัยวัฒนธรรม ปัจจัยสื่อและเทคโนโลยี ปัจจัย ที่เกิดจากข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ปัจจัยความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา ปัจจัยคุณลักษณะ ปัจจัยเศรษฐกิจชุมชน ปัจจัยแนวทางการเรียนการสอน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤตย์ คงสิม. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชำนาญ อุดมณีวิ. (2558). แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชิดชนก รอดเงิน. (2553). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2541). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2560). การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน, Veridian E-Journal, Silpakorn University, 10(2), pp. 1342-1354.
- ฐานิกร พูนแสง. (2553). การพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยสำราญ อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐธิดา มะลิซ้อน (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- ถวิล อรัญเวศ. (2560). คุณลักษณะของนักบริหารยุคไทยแลนด์ 4.0. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2564, จาก <http://www.obec.go.th/news/82582>.
- ธนกร หนูกกลาง. (2556). สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองลำภู เขต 2. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- ปารณทัตต์ แสนวิเศษ. (2555). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา : การสร้างทฤษฎีจากรากฐาน, วารสารบริหารการศึกษา. มศว, 55(16), น. 77-78.
- พิชญ์ธินันท์ บุญจันทร์. (2556). ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมจิตร จำปาสาร. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.
2555-2559). กรุงเทพฯ.
- Aref, A. (2011). Community participation for educational planning and development. *Nature and
Science*, 9(1), pp. 68-71.
- Cohen, J. & Uphoff, N. (1980). *Participation's place in rural development* : Seeking clarity through
specificity. *World Development*, 8(2), pp. 213-214.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York : Harper Collins
Publishers.(pp.202-204).
- Hartsell, T, and Herron, S. (2010). improving Teachers' Self-Confidence in Learning Technology Skills
and Math Education through Professional Development. *International journal of
information and communication technology education: an official publication of the
Information Resources Management Association*, 3c6(2), pp.47-61.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational
and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.